

Prispevek
našega
občana
Cirila
Staniča

Ob
Gradaščici

Obnovili bomo 210.000 kvadratnih metrov njiv in travnikov

Območna vodna skupnost Ljubljana – Sava je v zadnjih letih z večjimi sredstvi uredila nadaljnji, najbolj zveržen odsek Gradaščice med Bokalcami, Dobrovo in Gaberjem.

Na tem odseku je hudournik ob vsakem večjem deževju vidno odnašal nezavarovane bregove, to je travnike in njive. V svojem besu je trgal okoli 7 km dolgi ravninski odsek, delal si je nove struge in mrtve rokave.

Tekom petih let je Območna vodna skupnost Ljubljana – Sava na trasi od Vrhovcev in Bokalc do Dobrove, Šujice in Gaberja najbolj ogrožene odseke rodne zemlje v skupni dolžini 3,2 km.

Ker imata Gradaščica in Mali graben velik naravni padec, so ga strokovnjaki ublažili z 18 večjimi in manjšimi jezovi, kamnitimi pragovi in drčami. Graditelji so tesno sodelovali s predstavniki društva za varstvo narave ter z ribiško družino. Zato so tudi kamenite obloge ob eni ali obeh straneh zavarovanih bregov zložili prirodno, brez cementa in betona. Oba bregova so istočasno obsadili z vrbo, kar se je na pred leti izvršenih odsekih najbolj obneslo, celo tako, da je sedaj kamenita obloga popolnoma nevidna.

Novi jezovi in pragi ter novi vrbovi nasadi ob vodi nudijo ribam nova naravna zatočišča, ki so z večjimi in manjšimi naravnimi tolmuhi tudi okras samega vodotoka.

Po sanaciji Gradaščice bo možno sedaj sanirati vsa zemljišča, ki smo jih s sanacijo hudournika rešili pred vodno ujmo ob obeh straneh vodotoka. Rešeno zemljišče, bivše njive in travnike, bo treba preudarno zasuti z odpadnim materialom vse do vrha brega. Zato je tudi prepovedan odvoz gramoza in mivke z vodnih rokavov. Preko tako izravnane površine bo treba navoziti zemljo ali pa razpadajoče smeti. Nato bodo ali skupnost ali posamezni posestniki obnovili travnike in drugo kulturo kakršna je bila nekoč. Zato moramo sedaj zapuščene mrtve rokave smiselno izkoriščati, ne pa da jih prepustimo za leglo zasmrajene vode, kjer gojimo komarje in spremljajočo nesnago.

Prizadete krajevne skupnosti bodo morale skupaj z občino in mestom odrediti, kam naj se v naslednjih letih odvažajo odpadni material in smeti, da bomo rešeno zemljo lahko znova koristili. Na rešenih površinah bomo lahko zgradili tudi površine za rekreacijo, saj je prostora toliko, da je možno zgraditi tudi več igrišč za nogomet, košarko, odbojko itd.

Ribiška družina bo lahko uredila tudi posamezne pretočne ribnike, ki bodo prav gotovo popestrili celotno okolico sicer zelo priljubljene in čiste Gradaščice.

V poletnih mesecih bo možno sončenje in igranje ob urejenih površinah Gradaščice, saj so zgradili ob obeh bregovih občasno prevozno cesto, sprehajalno pot ali vsaj ribiško stezo.

Sedaj, ko gradi Republiška skupnost za ceste na pokrajinski cesti v

Polhov Gradec med Dobrovo in Šujico nov most preko Gradaščice, bo treba opraviti še posamezna varovalna dela, enako tudi ob novem mostu avtoceste v Kozarjah.

Čakajo nas še nekateri manjši neurejeni odseki na Vrhovcih, v Kozarjah in višje vse do Polhovega gradca, ki pa zahtevajo v glavnem samo točkovne varovalne posege.

Vprašanje zase je še vedno vrisana Horjulščica, ki teče popolnoma vzporedno z Gradaščico in ki bi jo morali preudarno spojit, opuščeno strugo pa zasuti, izravnati in nameniti za družbene kmetijske ali druge potrebe. Ne pozabimo, da smo tako pred 40 leti uredili Gradaščico na Mirju in Bičevju, saj je tekla v vijugah tja do Tržaške ceste. Sedaj zavarovani odseki Gradaščice pa niso opravljeni tako bogato, da katastrofalne vode ne bi v bodoče delno poplavljal neposredno okolico. Če hočemo doseči takšno zavarovanje, potem moramo v gornjem toku ob katastrofah vso odvečno vodo zajeti v stalnih ali nestalnih zbiralnikih posameznih potokov, ali v nestalnem zbiralniku, ki ga bomo zgradili na združenih Gradaščici ob kamnolomu nad Žirovnikom.

Prebivalstvo Šujice, Dobrove, Bokalc, Kozarij, Vrhovcev, Viča, Bonifacije, Plutala, Kolezije, Murgel, Zalega loga – (Sibirija) – Rakove jelše in Trnovega moramo znova in znova opozarjati, da nas sedanje sanacije Gradaščice in Malega grabna ne rešujejo pred katastrofalnimi poplavammi. Poplav se bomo rešili le, če bomo čimprej zgradili v gornjem toku zbiralnike, ali pa da bomo ob obeh straneh Gradaščice in Malega grabna zgradili še dodatne varovalne nasipe za večji oziroma za katastrofalni pretok vode. V tako umetno dvignjeno Gradaščico in Mali graben, ki bi odgovarjala potrebam njenega vodnega območja, bi nato prečrpavali meteorno vodo iz vse neposredne ravninske okolice od Gaberja – Dobrove vse do Trnovega oziroma izliva v Ljubljano.

Istočasno smo dolžni zapisati, da bi dodatni nasipi vzdolž Gradaščice in Malega grabna zahtevali v zgoraj opisanih naseljih ob obeh straneh vodotokov po 20 do 40 m širok pas zemljišča, kjer bi zgradili varovalne nasipe, ob njih pa še zbirne kanale za področne ravninske meteorne vode ter za črpalne objekte. Kako bi to izgledalo v naravi, si lahko predstavljamo.

Za gradnjo teh nasipov bi porabili v dolžini 11 – 12 km še okoli en kvadratni kilometer dobrega zemljišča, in to v minimalni vrednosti 70.000.000 ND.

Vodotoka in nasipi bi prinesli ob nadaljnji izgradnji pisanih naselij velike prostorske nepravilnosti oziroma nepremostljive težave, nepreglednost, slab izgled, itd.

Zato je dolžnost prebivalcev opisanih naselij, da v besedi in tisku, v krajevnih skupnostih in delegacijah zahtevajo takojšnjo sanacijo Malega grabna in takojšnjo gradnjo predlaganih zbiralnikov na Gradaščici in pritokih.

CIRIL STANIČ

